

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 244/05-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Báránya vo veci sťažnosti Ing. K. H., bytom K., zastúpenej advokátom JUDr. Z. K., K., ktorou namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj porušenie jej práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 53 Cb 36/01, na neverejnom zasadnutí 30. novembra 2005 takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 53 Cb 36/01 porušil základné právo Ing. K. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Krajskému súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 53 Cb 36/01 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. K. H. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Krajský súd v Banskej Bystrici p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici j e p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania Ing. K. H. v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. Z. K., K. do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti Ing. K. H. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 244/05-8 z 2. septembra 2005 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť Ing. K. H., bytom K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Z. K., K., ktorou namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj porušenie jej práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 53 Cb 36/01.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, že 30. apríla 1999 podala na Krajskom súde v Košiciach žalobu o určenie obsahu zmluvy podľa § 290 ods. 2 Obchodného

zákonníka. Krajský súd v Košiciach postúpil 6. marca 2001 vec krajskému súdu, ktorý od 30. apríla 2001 vedie konanie pod sp. zn. 53 Cb 36/01. Od uvedenej doby je však krajský súd vo veci zároveň nečinný. Sťažovateľka sa preto 30. mája 2005 obrátila sťažnosťou na predsedu krajského súdu, ktorý v odpovedi zo 7. júla 2005 potvrdil nečinnosť krajského súdu vo veci od jej postúpenia Krajským súdom v Košiciach.

Sťažovateľka namieta, že od podania žaloby uplynulo viac ako šesť rokov a v dôsledku nečinnosti krajského súdu žalovaní v I. a II. rade previedli ako spoločníci obchodnej spoločnosti D., spol. s r. o., svoje obchodné podiely na iné osoby. Týmto postupom majetková účasť sťažovateľky v označenej obchodnej spoločnosti, ktorá mala byť podľa zmluvy o budúcej zmluve z 2. marca 1998 v rozsahu 25 % základného imania, nebola dosiaľ usporiadaná.

Sťažovateľka predložila ústavnému súdu fotokópiu odpovede predsedu krajského súdu č. Spr. 10064/05 zo 7. júla 2005 na sťažnosť sťažovateľky z 30. mája 2005 ohľadne priesťahov v predmetnom konaní. Táto listina dokazuje využitie dostupného právneho prostriedku nápravy vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov, a to sťažnosti na priesťahy v konaní v zmysle § 62 až 68 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka vo svojej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd v predmetnej veci nálezom rozhodol, že jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 53 Cb 36/01 porušené, prikázal krajskému súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 53 Cb 36/01 konať bez zbytočných priesťahov, priznal sťažovateľke primerané finančné zadostučinenie vo výške 250 000 Sk a zaviazal krajský súd uhradiť jej trovy konania.

Krajský súd listom č. Spr. 1564/05 z 19. októbra 2005 ústavnému súdu zaslal na základe jeho výzvy svoje vyjadrenie, v ktorom okrem iného uviedol: „(...) *Z pripojeného*

prehľadu spisu, ktorý bol vyhotovený zákonnou sudkyňou, ktorej bola vec pridelená 17. 12. 2005 vyplýva, že k zbytočným prieťahom došlo v čase od 20. 8. 2001 do 27. 8. 2003. Jednou z príčin nekonania súdu bola skutočnosť, že navrhovateľka (sťažovateľka) neoznámila súdu adresu svojho pobytu a súd opakovane vykonával potrebné šetrenia smerujúce k zisteniu tohto pobytu, v záverečnej fáze aj prostredníctvom príbuzných. Aj na pojednávanie, ktoré sa malo konať 19. 9. 2005 svoju neprítomnosť navrhovateľka (sťažovateľka) ospravedlnila a žiadala o odročenie. (...)

Na verejnom ústnom pojednávaní netrvám a súhlasím s upustením od neho podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.“

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Sťažovateľka podala 30. apríla 1999 Krajskému súdu v Košiciach žalobu o určenie obsahu zmluvy podľa § 290 ods. 2 Obchodného zákonníka smerujúcu proti žalovaným. Podanou žalobou sa sťažovateľka domáhala, aby súd nahradil prejav vôle žalovaných a aby určil obsah zmluvy o prevode obchodného podielu.

Na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu z 3. mája 1999 Krajský súd v Košiciach vyzval sťažovateľku na predloženie príloh uvedených v žalobe a zaplatenie súdneho poplatku a súčasne zaslal podanú žalobu žalovaným, aby sa k nej v lehote 15 dní vyjadrili. Zásielka s výzvou sa súdu vrátila späť 26. mája 1999 s poznámkou adresát odstávaný. Na základe pokynu z 29. júna 1999 bola predmetná zásielka opätovne doručovaná sťažovateľke na jej novú adresu, na ktorej ju prevzala 20. júla 1999.

Dňa 3. júna 1999 bolo Krajskému súdu v Košiciach doručené stanovisko žalovaných k podanej žalobe z 28. mája 1999. Sťažovateľka si 26. júla 1999 splnila svoju poplatkovú povinnosť. Pokynom z 28. júla 1999 nechal vo veci konajúci sudca Krajského súdu

v Košiciach zaslať doručené stanovisko žalovaných sťažovateľke, aby sa k nemu v lehote 15 dní vyjadrila. Vyjadrenie sťažovateľky bolo Krajskému súdu v Košiciach doručené 16. septembra 1999. Na základe pokynu zo 17. septembra 1999 bolo uvedené vyjadrenie sťažovateľky doručené žalovaným.

Krajský súd v Košiciach na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu zo 6. marca 2001 nechal predmetnú vec postúpiť vecne príslušnému krajskému súdu a túto skutočnosť súčasne oznámiť účastníkom konania. Zásielka adresovaná sťažovateľke na adresu označenú v podanej žalobe sa vrátila späť 19. marca 2001 s poznámkou adresát odsťahovaný. Spisový materiál v predmetnej veci bol 23. marca 2001 doručený krajskému súdu.

Vo veci konajúci sudca nechal pokynom z 30. apríla 2001 preradiť spis v uvedenej veci do registra Cb, pretože bol zaevidovaný do senátu 40 Cbs. Pokynom z 1. augusta 2001 zákonný sudca, ktorému bol spis pridelený do registra Cb, vypracoval pokyn na zaslanie výzvy ohľadom zistenia adresy trvalého bydliska sťažovateľky a súčasne nechal vyžiadať výpis z obchodného registra Okresného súdu Banská Bystrica týkajúci sa spoločnosti D., spol. s r. o., R., ktorý následne podaním zo 6. augusta 2001 krajskému súdu oznámil, že jeho žiadosť odstúpil miestne príslušnému registrovému súdu v Košiciach.

Krajskému súdu bolo 9. augusta 2001 doručené potvrdenie o trvalom pobyte sťažovateľky, pričom uvedená adresa bola zhodná s adresou uvedenou v podanej žalobe. Dňa 20. augusta 2001 bol krajskému súdu doručený požadovaný výpis z obchodného registra.

Vyššia súdna úradníčka nechala pokynom z 27. augusta 2003 opakovane zistiť adresu trvalého a prechodného pobytu sťažovateľky. Dňa 10. septembra 2003 bolo krajskému súdu opätovne doručené potvrdenie o trvalom pobyte sťažovateľky, v ktorom bola opätovne uvedená rovnaká adresa trvalého pobytu ako v žalobe.

Krajský súd následne zaslal 1. októbra 2003 výzvu Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru v K. na oznámenie mien a dát najbližších rodinných príslušníkov sťažovateľky. Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v K. odpovedalo na výzvu krajského súdu listom doručeným 13. októbra 2003. Listom zo 6. novembra 2003 krajský súd vyzval syna sťažovateľky, aby mu oznámil adresu trvalého a prechodného pobytu jeho matky (sťažovateľky). Poštová zásielka s touto výzvou bola 13. decembra 2003 vrátená späť krajskému súdu.

Krajský súd výzvou zo 4. decembra 2003 požiadal o doručenie predmetnej zásielky synovi sťažovateľky policajné orgány. Obvodné oddelenie Policajného zboru K. listom zo 14. decembra 2003 (doručeným 19. decembra 2003) krajskému súdu oznámilo, že syn sťažovateľky na uvedenej adrese nebýva a inú adresu trvalého alebo prechodného pobytu sa mu nepodarilo zistiť.

Dňa 17. decembra 2004 bol spis v predmetnej veci pridelený do oddelenia samosudcovské sporové obchodné a je vedený pod sp. zn. 53 Cb 36/2001 (prejednáva ho JUDr. M. S.).

Podľa úradného záznamu spísaného 13. mája 2005 sťažovateľka v uvedený deň nahliadla do spisového materiálu v predmetnej veci a požiadala o vyhotovenie niektorých fotokópií zo spisu.

Pokynom zo 16. júna 2005 bol v uvedenej veci nariadený termín pojednávania na 19. september 2005 a súčasne naň boli predvolaní účastníci konania, ktorým boli zásielky s predvolaním riadne doručené. Krajský súd listom z 1. júla 2005 účastníkom konania oznámil zmenu pojednávacej miestnosti, v ktorej sa uskutoční pojednávanie v predmetnej veci.

Sťažovateľka listom z 19. septembra 2005 (doručeným telefaxom v uvedený deň o 9.45 h) krajský súd požiadala o odročenie pojednávania zo zdravotných dôvodov.

Pojednávanie konané 19. septembra 2005 bolo z dôvodu žiadosti sťažovateľky za prítomnosti právneho zástupcu žalovaných odročené na neurčito.

Dňa 26. septembra 2005 bolo krajskému súdu doručené doplnenie stanoviska k žalobe od právneho zástupcu žalovaných.

Vo veci konajúci sudca dal úpravou z 11. októbra 2005 pokyn na zaslanie vyjadrenia odporcov sťažovateľke, aby sa k nemu v lehote 10 dní vyjadrila.

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných prietahov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

A) Predmetom posudzovaného konania pred krajským súdom je žaloba o určenie obsahu zmluvy podľa § 290 ods. 2 Obchodného zákonníka. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľky a krajského súdu a z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd zistil, že v predmetnej veci boli dosiaľ vykonané iba prvotné procesné úkony, a vzhľadom na túto skutočnosť prípadná právna alebo skutková zložitosť veci nemohla mať vplyv na predĺženie preskúmaného konania na krajskom súde.

B) Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky konania pred krajským súdom, ústavný súd zistil, že svojím konaním neprispela k tomu, aby sa dosiahol účel konania v zmysle § 101 Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľka neoznámila krajskému súdu zmenu svojho pobytu a jej pobyt sa súdu nepodarilo zistiť ani prostredníctvom policajných orgánov. Čas, ktorý krajský súd potreboval na vykonanie úkonov smerujúcich k zisteniu pobytu sťažovateľky, je teda potrebné započítať na jej ťarchu rovnako ako skutočnosť, že sťažovateľka vykonala prvý úkon smerujúci k ochrane sťažnosťou označených práv v konaní trvajúcim od roku 1999 až krátko pred podaním ústavnej sťažnosti (30. mája 2005).

Vzhľadom na povinnosť súdu pokračovať v konaní aj v prípade nečinnosti účastníkov konania ustanovenú v § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku však nesúčinnosťou sťažovateľky v konaní nemožno ospravedlniť obdobia nečinnosti krajského súdu v tomto konaní.

C) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným prietahom, bol postup krajského súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd zistil dlhé obdobia nečinnosti v postupe krajského súdu v predmetnom konaní, ktoré mali výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Prvé obdobie nečinnosti začalo 20. augusta 2001, keď bol krajskému súdu doručený ním vyžiadaný výpis z obchodného registra, a trvalo viac ako dva roky, t. j. do 27. augusta 2003, keď nechal vo veci konajúci sudca opätovne zistiť pobyt sťažovateľky. Krajský súd nevykonával v predmetnej veci žiadne procesné úkony ani v ďalšom osemnásťmesačnom období

trvajúcim od 19. decembra 2003, keď mu bola doručená odpoveď Obvodného oddelenia Policajného zboru K. na jeho žiadosť o doručenie zásielky synovi sťažovateľky, a trvalo do 16. júna 2005, keď zákonný sudca pokynom nariadil pojednávanie v uvedenej veci na 19. september 2005. Nečinnosť krajského súdu vo vyššie označených obdobiach bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, je potrebné považovať za zbytočný priet'ah v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd konštatuje, že konanie, ktoré je predmetom posúdenia, trvá na krajskom súde viac ako štyri roky a osem mesiacov. Z uvedenej doby takmer tri roky a šesť mesiacov tvorí obdobie, v ktorom v dôsledku nečinnosti krajského súdu dochádzalo k zbytočným priet'ahom v predmetnom konaní.

S ohľadom na vyššie uvedené obdobie nečinnosti okresného súdu nemožno dobu predmetného konania vedeného na krajskom súde považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako ani za primeranú vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené právo sťažovateľky bolo porušené.

2. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala aj o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 250 000 Sk, pretože od „(...) podania žaloby uplynulo viacej ako šesť rokov a v dôsledku nečinnosti súdu žalovaní v I. a II. rade ako spoločníci obchodnej spoločnosti D. spol. s r. o. previedli svoje podiely na iné osoby (...)“, čím bola sťažovateľke spôsobená ujma na jej majetkovej účasti v uvedenej spoločnosti.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľky, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľke sumu 30 000 Sk. Táto suma zohľadňuje okrem správania sťažovateľky aj celkovú dĺžku predmetného konania s prihliadnutím na predmet konania krajského súdu, dĺžku zbytočných preťahov v tomto konaní (tri roky a šesť mesiacov) a s tým spojenú ujmu sťažovateľky.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd vo zvyšnej časti uplatnenému primeranému finančnému zadosťučineniu v návrhu sťažovateľky nevyhovel.

4. Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadala priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom vo výške 5 302 Sk, ktoré bližšie špecifikovala ako súčet odmeny za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci, písomné podanie súdu) vrátane režijného paušálu (2 x 2 501 Sk + 2 x 150 Sk).

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1, § 11, § 14 ods. 1 písm. c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľka namieta, v zásade nie je oceniteľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2005 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 2 501 Sk a hodnota režijného paušálu 150 Sk.

V súlade s týmito ustanoveniami možno teda trovy konania sťažovateľky vyčísliť ako súčet odmeny za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci, písomné podanie súdu) vrátane režijného paušálu (2 x 2 501 Sk + 2 x 150 Sk = 5 302 Sk). Náhrada trov

konania v predmetnej veci vypočítaná podľa platnej právnej úpravy teda spolu predstavuje 5 302 Sk.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia spolu 5 302 Sk neodporuje platným právnym predpisom, a preto priznal náhradu trov právneho zastúpenia v celej výške uplatnenej právnym zástupcom sťažovateľky.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2005